

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи

з дисципліни „Планування і контроль на підприємстві”

для студентів напрямку навчання

0305 – «Економіка та підприємництво»

2012

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
з дисципліни „ Планування і контроль на підприємстві ”
для студентів напрямку навчання
0305 – «Економіка та підприємництво»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № ___ від _____

Харків, ХНАДУ, 2012

Укладачі: А.Г. Гольдфарб
К.О. Горова

Дані методичні вказівки призначені для студентів всіх форм навчання за спеціальністю 6.030504 – "Економіка підприємства". У даних методичних вказівках викладені тематика та задачі курсової роботи, зміст, оформлення, послідовність її виконання та інші організаційно-методичні питання щодо виконання роботи. Дана курсова робота складена у відповідності до робочої програми курсу "Планування і контроль на підприємстві", повністю відповідає темам, що розглядаються цією дисципліною, та є інструментом закріплення матеріалу, що вивчається студентами у цьому курсі.

ЗАДАЧІ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курс "Планування і контроль на підприємстві" для студентів спеціальності 6.030504 – "Економіка підприємств" включає такі основні теми, як: "Оперативно-календарне планування", "Матеріально-технічне забезпечення", "Виробнича потужність підприємства", "Персонал та оплата праці" та інші, якісному засвоєнню яких сприятиме виконання розрахункових завдань даної курсової роботи. Тому до задач виконання курсової роботи з даної дисципліни можна віднести наступні:

- закріплення знань з курсу "Планування і контроль на підприємстві";
- набуття навичок аналізу та планування діяльності підприємства;
- набуття навичок виконання техніко-економічних розрахунків та обґрунтування панових показників.

Крім того, зважаючи на те, що дану курсову роботу рекомендовано виконувати з використання ПК, то студенти під час виконання роботи отримують навички з виконання розрахунків в EXCEL, роботи з текстом в WORD.

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тематика курсової роботи розробляється з урахуванням основних економічних процесів, що відбуваються на сучасному промисловому підприємстві, а також з урахуванням сучасних

економічних знань та інструментів управління економічною діяльністю підприємств.

Тема даної курсової роботи – здійснення техніко-економічного обґрунтування випуску продукції.

Зміст курсової роботи полягає у виконанні студентами наступних завдань:

- скласти план виробництва продукції на плановий рік з розбивкою по кварталах;

- розрахувати потребу в матеріалах й інших ресурсах на виробництво продукції;

- скласти план з праці й заробітної плати, зокрема розрахувати перспективну чисельність працівників, трудомісткість виробничої програми, фонд оплати праці, продуктивність праці;

- скласти план собівартості, у тому числі, скласти кошториси витрат на виробництво продукції, розрахувати собівартість виробів;

- скласти план з прибутку підприємства, розрахувати ціну виробів;

- скласти таблицю техніко-економічних показників, що характеризують виробництво даної продукції;

- зробити висновки про доцільність виконання запланованої виробничої програми, порівняти рентабельність підприємства й рентабельність галузі, проаналізувати можливість застосування запланованого рівня цін.

Усі розрахунки пропонується проводити на прикладі промислового підприємства машинобудівного профілю з масовим типом виробництва, що спеціалізується на виготовленні запасних частин для автомобілів.

Кожному студентові видається індивідуальне завдання на курсову роботу, затверджене завідуючим кафедрою та підписане лектором. У завданні відображені вихідні дані для виконання курсової роботи, що відрізняються по варіантах. Вихідні дані, що є однаковими для всіх варіантів, наведені у даних вказівках. Варіант завдання на курсову роботу визначається у відповідності до порядкового номера студента за списком групи. Здача курсової роботи на перевірку та захист курсової роботи здійснюється у строки, передбачені навчальним планом.

ЗМІСТ ТА ПОЯСНЕННЯ ЩОДО ВИКОНАННЯ ОСНОВНИХ РОЗДІЛІВ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Вступ

У даному розділі необхідно дати визначення техніко-економічному обґрунтуванню (ТЕО) проекту, визначити необхідність та мету його розробки. Також необхідно назвати і описати методи планування, які застосовуються при складанні техніко-економічного обґрунтування, основні складові техніко-економічного обґрунтування, послідовність здійснення розрахунків при розробці техніко-економічного обґрунтування.

1 Планування виробництва продукції і матеріально-технічного забезпечення

У даному розділі складається план продажів продукції, план виробництва, здійснюється розрахунок потреби в основних і додаткових матеріалах.

При складанні плану продажів необхідно врахувати, що:

1) на підставі прогнозу продажів на плановий рік установлені такі показники плану продажів по заданій номенклатурі продукції (табл.1);

2) продукція реалізується і виготовляється рівномірно упродовж року відповідно прогнозу продажів на плановий рік, тобто розподіл річної програми виробів по кварталах здійснюється пропорційно кількості робочих днів у відповідному кварталі (табл. 2);

3) ринкові ціни на продукцію, що є подібною до продукції підприємства, наведені у табл. 2 завдання до курсової роботи;

Таблиця 1 - Номенклатура продукції й програма випуску на плановий рік

№ з. п.	Найменування продукції	План виробництва за рік, шт.
1	Черв'як	75 000
2	Шестірня конічна	40 000
3	Вінець	36 000

Таблиця 2 - Кількість днів в кварталах

Квартал	Кількість днів
1	63
2	60
3	65
4	65
Разом за рік	253

4) з метою забезпечення конкурентоспроможності підприємство планує продавати свою продукцію за ціною, нижче ринкової на 5%

1.1 План продажів та план виробництва

План продажів оформлюється у вигляді таблиці, що повинна містити такі показники: назва виробу, планова ціна реалізації, кількість та сума реалізації по кварталах та за плановий рік.

При складанні плану виробництва необхідно прийняти до уваги, що кількість реалізованої продукції співпадає з кількістю виробленої продукції.

План виробництва оформлюється у вигляді таблиці, що повинна містити такі показники: назва виробу, кількість виробництва по кварталах і за рік.

1.2 Розрахунок потреби в основних матеріалах

Розрахунок потреби в основних матеріалах проводять, використовуючи дані технологічного процесу (табл. 3) і виробничої програми.

Ціни на основні матеріали, що необхідні для виробництва продукції, приведені в таблиці 4.

Таблиця 4 - Ціни на основні матеріали

Матеріал	Ціна за 1 тону, грн без ПДВ	Ціна за 1 тону відходів, грн без ПДВ
Сталь легована	7540	754
Сталь вуглецева	6900	690

Розрахунок потреби в основних матеріалах виконується у таблиці, що включає в себе такі показники: назва виробу, потреба у матеріалах на виробничу програму (у тонах по виробках та всього), вартість матеріалів (гривень без ПДВ по виробках та всього), норма відходів на один виріб у кг, відходи при виконанні виробничої програми (у тонах по виробках та всього), вартість відходів (гривень без ПДВ по виробках та всього), вартість матеріалів за виключенням відходів (гривень без ПДВ по виробках та всього), вартість матеріалів за виключенням відходів на один виріб (гривень без ПДВ).

При розрахунку потреби у основних матеріалах необхідно врахувати, що потреба в матеріалах – це маса заготівки, а відходи – це різниця між масою заготівки і масою деталі.

1.3 Розрахунок потреби у допоміжних матеріалах

Для розрахунку потреби у допоміжних матеріалах необхідно знати норму витрат матеріалів та ціни на них (табл. 5).

Таблиця 3 - Технологічний процес виготовлення продукції

Виріб	Операція	Розряд	Норма часу на операцію, хвилини	Матеріал	Маса заготовки, кг	Маса деталі, кг	Кількість одиниць устаткування, шт	Середня категорія складності, ремонтні одиниці	Потужність двигунів на одиницю устаткування, кВт	Середня ціна за одиницю устаткування, грн
Черв'як	Токарна перша	4	17	Сталь легована	10,8	6,5	6	11	7,5	39900
	Токарна друга	4	7,5				6	11	7,5	39900
	Фрезерування	5	26,4				5	12	10	32500
	Свердлувальна	6	3,5				7	5	3	6500
Шестірня конічна	Токарна	4	37,5	Сталь легована	9	6,9	9	11	7,5	39900
	Фрезерування	5	36,4				8	12	10	42500
	Шліфовка	5	17,5				7	16	7,5	61000
	Протяжна	6	9,6				3	9	40	76700
Вінець	Токарна	4	33	Сталь вуглецева	12,2	10,3	9	11	7,5	39900
	Свердлувальна	6	22				8	5	3	6500
	Фрезерування	5	44				7	12	10	42500
	Електрокар	-	-				1			23000

Таблиця 5 - Норма витрати допоміжних матеріалів і ціни на них

Матеріал	Норма витрат на розрахункову одиницю	Ціна, грн без ПДВ за тону або м ²
А. На технологічні цілі (на 100 штук):		
Сода кальцинована, кг	1,80	3000
Кислота соляна, кг	2	1650
Папір наждачний, м ²	0,2	56
Папір пакувальний, м ²	2	25
Б. На ремонт та утримання устаткування		
г/верстато-змін		
Масло машинне	300	12550
Солідол	5	8285
Емульсор	200	6980
кг/верстат		
Гас	13,5	6625
Кінці бавовняні	25	4400

Кількість розрахункових одиниць для розрахунку потреби у допоміжних матеріалів на технологічні цілі визначається незалежно від найменування виробу.

Кількість верстато-змін, які підлягають відробітку в плановому році, визначається виходячи з кількості наявного устаткування (за винятком електрокара) і режиму роботи підприємства:

$$ВЗ = ДР \times З \times У, \quad (1)$$

де ВЗ – кількість верстато-змін;

ДР – кількість робочих днів у плановому році;

З – кількість змін;

У – кількість устаткування.

Розрахунок потреби у допоміжних матеріалах проводиться у вигляді таблиці, що складається з двох блоків – допоміжні матеріали групи А на технологічні цілі та допоміжні матеріали групи Б на ремонт та утримання устаткування. Дана таблиця містить такі показники: назва матеріалу, одиниці виміру, норма витрат на одиницю виміру, кількість розрахункових одиниць, потреби у допоміжних матеріалах (тон або м²), ціна у гривнях без ПДВ, вартість допоміжних матеріалів (грн без ПДВ по матеріалах, групах та разом).

Розрахунок потреби в допоміжних матеріалах завершується визначенням кошторисної ставки витрат допоміжних матеріалів на

технологічні цілі у розрахунку на 1000 грн основних матеріалів ($K_{\text{доп}}$):

$$K_{\text{доп}} = \frac{\text{ВДМ}_A}{\text{ВОМ}} \times 1000, \quad (2)$$

де $K_{\text{доп}}$ – кошторисна ставка витрат допоміжних матеріалів групи А;

ВДМ_A – вартість допоміжних матеріалів групи А, грн. без ПДВ;

ВОМ – вартість основних матеріалів за виключенням відходів, грн. без ПДВ.

2 План з праці та заробітної платні

У даному розділі розраховується трудомісткість виробничої програми і нормована заробітна платня, проводиться розрахунок робочого часу і чисельності основних і допоміжних робітників, розрахунок фонду оплати праці основних і допоміжних робітників, а також розрахунок чисельності і фонду оплати праці керівників, фахівців та іншого персоналу.

2.1 Трудомісткість виробничої програми і нормована заробітна платня

Розрахунок трудомісткості виробничої програми і нормованої заробітної платні виконується шляхом заповнення таблиці, до складу якої входять такі показники: найменування виробу; виробнича програма у натуральному виразі по виробках; нормований час (у нормо-годинах) на один виріб та нормована заробітна платня на один виріб; нормований час (у нормо-годинах) на виробничу програму та нормована заробітна платня на виробничу програму; нормована заробітна платня з премією на один виріб та на виробничу програму.

Нормований час на один виріб визначається як сума норм часу по операціях технологічного процесу (див. табл. 3).

Нормована заробітна платня на один виріб визначається як сума розцінок по операціях технологічного процесу з урахуванням розряду робітника (табл. 6).

Нормована заробітна платня з премією (пряма заробітна платня основних робітників) визначається з розрахунку певного відсотка

премії за виконання виробничого завдання (табл. 1 завдання на курсову роботу).

Таблиця 6 - Годинні тарифні ставки працівників машинобудівного підприємства

Види виробів та робіт	Кваліфікаційні тарифні розряди							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	Годинна тарифна ставка, грн							
1. Верстатні роботи по обробці матеріалів різанням, штампуванням, роботи по виготовленню і ремонту інструменту і устаткування.	9,02	9,83	10,64	11,46	12,27	13,08	13,89	14,79
2. Працівники, зайняті на інших роботах, не пов'язаних з основним виробництвом.	7,48	8,15	8,83	9,50	10,17	10,85	11,52	12,27

2.2 Розрахунок робочого часу і чисельності основних робітників

Розрахунок робочого часу і чисельності основних робітників проводиться шляхом заповнення таблиці 7.

При виконанні даного розрахунку необхідно врахувати, що:

- підприємство працює в дві зміни. Середня тривалість зміни 7,5 години. Тривалість нічного часу роботи 3,5 години;
- плановий коефіцієнт виконання норм дорівнює 1,09;
- кількість днів нез'явлення на роботу надана в табл.1 завдання на курсову роботу.

Розрахунок фонду оплати праці основних робітників виконується, використовуючи попередні розрахунки нормованої заробітної платні, робочого часу, чисельності працівників, а також використовуючи наступну інформацію:

- доплати за роботу в нічний час проводяться з розрахунку 0,2 тарифних ставки 3-го розряду за годину роботи в нічний час;
- розмір доплат бригадирам (у відсотках від нормованої заробітної платні основних робочих) і кількість підлітків (у відсотках від чисельності основних робочих) приводяться в таблиці 1 завдання на курсову роботу;

– оплата праці підлітків здійснюється по другому розряду.
Кількість пільгових годин підлітка - 1 година в зміну.

Таблиця 7 - Розрахунок робочого часу і чисельності основних робітників

Показник	Одиниці виміру	Значення
1. Кількість робочих днів	днів	
2. Нез'явлення на роботу, у т.ч.:		
- основна та додаткова відпустка	днів	
- з хвороби	днів	
- з навчання	днів	
- з виконання суспільних обов'язків	днів	
- інші (з дозволу адміністрації)	днів	
3. Кількість явок на роботу (1 - 2)	днів	
4. Середня тривалість робочої зміни	годин	
5. Дійсний фонд робочого часу (3*4)	годин	
6. Трудомісткість виробничої програми	один	
7. Плановий коефіцієнт виконання норм		
8. Чисельність основних робочих (6/(5*7))	чоловік	

2.3 Розрахунок фонду оплати праці основних робітників

Цей розрахунок виконується, використовуючи попередні розрахунки нормованої заробітної платні, балансу робочого часу, чисельності робітників. Результати заносяться у таблицю, у який розраховані такі показники:

- нормована заробітна платня (по тарифу);
- премія;
- нормована заробітна платня з премією;
- доплата за роботу в нічний час;
- доплати бригадирам;
- оплата пільгових годин підліткам;
- оплата тарифної та додаткової відпустки;
- оплата лікарняних;
- оплата учбової відпустки;
- доплата за виконання суспільних обов'язків;
- інші доплати;

- доплати на надбавки разом;
- доплати і надбавки всього у відсотках до нормованої заробітної платні з премією.

Для розрахунку доплати за роботу в нічний час необхідно розрахувати кількість нічних годин, відпрацьованих робітниками. Вона знаходиться за формулою:

$$\text{КНГ} = (\text{КОР}/\text{КЗР}) \times \text{КЯР} \times \text{НЧ}, \quad (3)$$

де КНГ – кількість нічних годин роботи, годин;
 КОР – кількість основних робітників;
 КЗР – кількість змін роботи;
 КЯР – кількість явок на роботу;
 НЧ – тривалість нічного часу роботи.

Для розрахунку оплати пільгових годин підліткам необхідно розрахувати кількість пільгових годин підлітків. Вона визначається за формулою:

$$\text{КПГП} = \text{КЯР} \times \text{КП} \times \text{КЛГП}_3, \quad (4)$$

де КПГП – кількість пільгових годин підлітків;
 КЯР – кількість явок на роботу;
 КП – кількість підлітків;
 КЛГП₃ – кількість пільгових годин підлітків в зміну.

Для розрахунку оплати відпусток необхідно розрахувати середньоденний фонд оплати праці одного робітника. Він розраховується за формулою:

$$\text{СДФОП}_{1\text{роб}} = \frac{\text{НЗП} + \text{П} + \text{Д}}{\text{КЯР} \times \text{КОР}}, \quad (5)$$

де СДФОП_{1роб} – середньоденний фонд оплати праці одного робітника, грн;
 НЗП – нормована заробітна платня основних робітників, грн;
 П – премії, грн.;
 Д – доплати, грн.;
 КЯР - кількість явок на роботу;
 КОР – кількість основних робітників.

2.4 Чисельність і фонд оплати праці допоміжних робітників

До складу допоміжного персоналу на підприємстві відносяться: наладчики, заточники, слюсарі з ремонту обладнання, слюсарі з обслуговування, чергові слюсарі-електрики, контролери, комірники, електрокарники. Форма оплати труда допоміжного персоналу – погодинна.

Розрахунок чисельності та фонду оплати праці допоміжного персоналу проводиться у таблиці, до складу якої входять такі показники: професія; чисельність; розряд; годинна тарифна ставка чи оклад; кількість людино-годин чи місяців, що належить відпрацювати; фонд основної заробітної платні (по тарифу, премія у відсотках та у грошовому виразі, доплати, разом фонд основної заробітної платні).

Цей розрахунок проводиться з використанням даних про кількість та фонд оплати основних робітників, а також наступних норм і нормативів (табл. 8, 9):

Для розрахунку чисельності слюсарів по нормах обслуговування заздалегідь розраховується сумарна кількість ремонтних одиниць устаткування:

$$KPO = \sum (K_y \times PC), \quad (6)$$

де KPO – кількість ремонтних одиниць;

K_y – кількість одиниць устаткування, штук;

PC – ремонтна складність устаткування, одиниць ремонтної складності.

Чисельність допоміжного персоналу розраховується за формулою:

$$ЧДП = (KPO / N_{обсл}) \times h, \quad (7)$$

де $ЧДП$ – чисельність допоміжного персоналу, чоловік;

KPO – кількість ремонтних одиниць;

$N_{обсл}$ – норма обслуговування в зміну;

h – кількість робочих змін.

Таблиця 8 - Інформація про допоміжний персонал

Посада або професія	Розряд або оклад	Премії %	Чисельність
Наладчик	5	табл. 1 завдання на курсову роботу	відсоток від чисельності основних робочих (табл.1 завдання на курсову роботу)
Заточник	табл. 1 завдання на курсову роботу	табл. 1 завдання на курсову роботу	відсоток від чисельності основних робочих (табл.1 завдання на курсову роботу)
Слюсар з ремонту устаткування	табл. 1 завдання на курсову роботу	табл. 1 завдання на курсову роботу	розраховується по нормах обслуговування
Слюсар з обслуговування	табл. 1 завдання на курсову роботу	табл. 1 завдання на курсову роботу	розраховується по нормах обслуговування
Черговий слюсар-електрик	табл. 1 завдання на курсову роботу	табл. 1 завдання на курсову роботу	розраховується по нормах обслуговування
Посада або професія	Розряд або оклад	Премії %	Чисельність
Контролер	табл. 1 завдання на курсову роботу	табл. 1 завдання на курсову роботу	відсоток від чисельності основних робочих (табл.1 завдання на курсову роботу)
Комірник	1134 грн.	табл. 1 завдання на курсову роботу	по одному на зміну
Електрокарник	1245 грн.	табл. 1 завдання на курсову роботу	по одному на зміну

Таблиця 9 - Норми обслуговування для розрахунку чисельності допоміжного персоналу

Професія	Норма обслуговування в зміну, одиниць ремонтної складності
Слюсар по ремонту устаткування	500
Слюсар по міжремонтному обслуговуванню	800
Слюсар-електрик	1000

Кількість людино-годин, що підлягають відпрацюванню, визначається як добуток чисельності допоміжного персоналу та дійсного фонду робочого часу. Для робочих, які працюють по окладу, - як добуток їх чисельності на 12 місяців.

Закінчується розрахунок чисельності допоміжного персоналу визначенням нормативу їхньої чисельності до чисельності основних робітників.

При розрахунку заробітної платні доплати допоміжним робітникам визначаються у відсотках, які визначені для основних робітників до тарифної заробітної платні з премією. Контролерам і комірникам доплати не нараховуються.

2.5 Розрахунок чисельності і фонду оплати праці керівників, фахівців і іншого персоналу

Розрахунок чисельності і фонду оплати праці керівників, фахівців і іншого персоналу проводиться з використанням даних, наведених в табл. 10. Цей розрахунок оформлюється таблицею, що включає такі показники: посада, кількість осіб певної посади, посадовий оклад, фонд оплати праці за рік.

Для нормальної роботи підприємства необхідно:

- по 1 диспетчеру на зміну;
 - по 2 майстри на зміну;
 - по 1 прибиральниці в цех на зміну і 1 прибиральницю в нічний час;
- решти працівників достатньо по 1 людині на посаду.

Таблиця 10 - Середні посадові оклади керівників, фахівців та іншого персоналу

Посада	Посадовий оклад, грн
1. Керівники:	
- директор	6000
- начальник цеху	4000
- заступник начальника цеху	3600
- начальник технологічного бюро	3000
2. Фахівці:	
- інженер-технолог I категорії	3000
- інженер-технолог II категорії	3000
- інженер-технолог III категорії	2600
- механік цеху	2600
- інженер з нормування праці	2600
- економіст	3000
- бухгалтер	3000
- змінний диспетчер	2000
- старший майстер	2400
- майстер	2200
3. Молодший обслуговуючий персонал:	
- прибиральниця	1400
4. Інші:	
- табельник	2000
- нарядник	2000
- обліковець	2000

3 План собівартості

План собівартості включає розрахунки кошторисів витрат з ремонту і експлуатації устаткування, загальновиробничих витрат, витрат на виробництво, калькуляцію собівартості виробів.

3.1 Розрахунок витрат на утримання та експлуатацію устаткування

Розрахунок витрат на утримання та експлуатацію устаткування проводиться шляхом заповнення таблиці 11.

При розрахунку розміру відрахувань на соціальні заходи, розмір єдиного соціального внеску прийняти на рівні 37,19 % від фонду оплати праці.

Для розрахунку амортизації устаткування складається допоміжна таблиця з розрахунку вартості устаткування та потужності двигунів. Вихідні дані для складання цієї таблиці знаходяться у табл. 3. Допоміжна таблиця містить такі показники: порядковий номер устаткування, кількість устаткування за видами та разом; потужність двигунів устаткування за видами (кВт); середня ціна одиниці устаткування за видами (грн); сумарна потужність двигунів за видами устаткування та разом (кВт); вартість устаткування за видами та разом (грн). Амортизація розраховується прямолінійним методом. Термін служби устаткування дорівнює 7 років.

Таблиця 11 - Розрахунок витрат на утримання та експлуатацію устаткування

Статті витрат	Разом план на рік, грн	Зокрема, грн:						
		допо- міжні мате- ріали	енер- -гія	зара- бітна плат- ня	відраху- вання на соціальні заходи	амор- тиза- ція	пос- луги інших цехів	ін- ше
1. Аморти- зація устаткування								
2. Поточний ремонт і експлуатація устаткування								
3. Внутрі- заводські перевезення								
4. Вартість МБП і інструменту								
5. Інші витрати								
Разом								

Поточний ремонт і експлуатація устаткування – це витрати на допоміжні матеріали, силову електроенергію, заробітну платню робітників, зайнятих ремонтом і експлуатацією устаткування, з відрахуваннями на соціальні заходи. Також до цієї статті витрат

відносяться послуги ремонтного цеху (послуги інших цехів) з розрахунку 35 грн на одиницю ремонтної складності.

При розрахунку даної статті витрат необхідно врахувати, що:

- коефіцієнт, що враховує витрати енергії, дорівнює 1,3;
- дійсний фонд часу одиниці устаткування дорівнює 4000 годин;
- ціна 1 кВт енергії дорівнює 0,7437 грн.

Внутрізаводські перевезення – це заробітна платня водіїв електрокарів з відрахуваннями на соціальні заходи і амортизація транспортних засобів (електрокарів), розрахована прямолінійним методом. Термін корисного використання електрокару 5 років.

Вартість МБП та інструменту - це заробітна платня заточників з відрахуваннями на соціальні заходи і витрати на інструмент, розраховані по нормах, наведених у таблиці 12. Витрати на інструмент відносяться на послуги інших цехів (інструментального цеху).

Таблиця 12 - Норми витрат інструменту (умовні)

Виріб	Норма витрат на 1000 деталей, грн
Шестерня конічна	3000
Черв'як	3400
Вінець	2060

Інші витрати складають 1% від нормованої заробітної платні основних робочих.

Закінчується розрахунок витрат на утримання та експлуатацію устаткування визначенням коефіцієнта витрат на утримання та експлуатації устаткування, який дорівнює відношенню даних витрат до нормованої заробітної платні з премією основних робочих.

3.2 Розрахунок загальновиробничих витрат

Розрахунок загальновиробничих витрат проводиться в таблиці 13.

Утримання апарату управління – це заробітна платня керівників і фахівців з відрахуваннями на соціальні заходи.

Таблиця 13 - Розрахунок загальновиробничих витрат

Статті витрат	Разом план на рік, грн	Зокрема, грн:						
		допо- між- ні мате- ріали	енер- -гія	зара- бітна плат- ня	відраху- вання на соціальні заходи	амор- тиза- ція	пос- луги інших цехів	ін- ше
1. Утримання апарату управління								
2. Утримання іншого персоналу								
3. Утримання будівель і споруд								
4. Поточний ремонт будівель і споруд								
5. Вартість МБП								
6. Раціоналізація та винахідництво								
7. Охорона праці								
8. Інше								
Разом								

Утримання іншого персоналу – це заробітна платня контролерів, комірників, прибиральниць та іншого персоналу з відповідними відрахуваннями на соціальні заходи.

Утримання будівель і споруд – це амортизація споруд, витрати енергії на освітлення і витрати на опалювання цеху. Амортизація нараховується за прямолінійним методом. Термін корисного використання будівель та споруд 40 років.

При розрахунку загальновиробничих витрат необхідно врахувати, що:

- площа цеху дорівнює 800 м²;

- висота цеху дорівнює 6 м;
- ціна 1 м³ цеху дорівнює 6400 грн;
- середні витрати на освітлення 1000 м² виробничої площі дорівнюють 12 кВт/год;
- кількість годин світлового навантаження дорівнює 2500 годин;
- ціна 1 кВт/год дорівнює 0, 7437 грн;
- норма на опалювання дорівнює 3640 грн на 1000 м³ в рік;
- витрати на поточний ремонт будівель і споруд відносяться на послуги інших цехів і складають певний відсоток від вартості будівель і споруд, даний у табл. 1 завдання на курсову роботу;
- вартість МБП відноситься на інші витрати і складає 1% від нормованої заробітної платні основних робочих;
- витрати на раціоналізацію та винахідництво (на одного робітника на рік) відносяться до інших витрат та наведені у табл. 1 завдання на курсову роботу;
- витрати на охорону праці, що відносяться на послуги інших цехів, наведені в табл. 1 завдання на курсову роботу окремо на:
 - проведення організаційно-технічних заходів – з розрахунку на 10 одиниць ремонтної складності устаткування;
 - спецодяг – з розрахунку на одного робітника.
- до інших витрат відносяться витрати на службові відрядження, які складають певний відсоток від фонду оплати праці керівників, фахівців і інших працівників, що наданий у табл. 1 завдання на курсову роботу.

Завершується розрахунок загальновиробничих витрат визначенням коефіцієнта загальновиробничих витрат – відношення загальновиробничих витрат до нормованої заробітної платні з премією основних робітників.

3.3 Зведений розрахунок витрат на виробництво

Зведений розрахунок витрат на виробництво проводиться із використанням результатів раніше проведених розрахунків та заповнення таблиці 14.

Вартість спецінструменту і оснащення у відсотках від нормованої зарплати з премією основних робочих надана у табл. 1 завдання на курсову роботу і відноситься на послуги інших цехів.

3.4 Калькуляція собівартості виробів та розрахунок собівартості продукції

Для розрахунку собівартості виробів необхідно розрахувати вартість допоміжних матеріалів по виробам. Цей розрахунок проводиться у таблиці, до складу якої входять такі показники: назва виробу, виробнича програма (штук), вартість основних матеріалів за виключенням відходів (грн без ПДВ), ставка допоміжних матеріалів на 1000 грн основних матеріалів, вартість допоміжних матеріалів на один виріб (грн. без ПДВ).

Собівартість одиниці виробу по видах приводиться в табл. 15.

Таблиця 15 - Собівартість одиниці виробу

Стаття витрат	Сума по виробам, грн		
	черв'як	шестерня конічна	вінець
1. Матеріали, в т.ч.			
- основні			
- допоміжні			
2. Нормована заробітна платня основних робітників з премією			
3. Доплати і надбавки			
4. Відрахування на соціальні заходи			
5. Вартість спецінструменту і оснащення			
6. Витрати на ремонт і експлуатацію устаткування			
7. Загальнови-робничі витрати			
Разом собівартість			

Статті 3 – 7 розраховуються по нормативах, що було розраховано у попередніх розділах та визначених у табл. 1 завдання на курсову роботу.

Собівартість виробничої програми розраховується у таблиці, аналогічній таблиці 14, тільки складеної для обсягів виробництва на рік за видами виробів.

4 Розрахунок основних економічних показників господарської діяльності.

У даному розділі розраховується плановий прибуток, а також інші основні економічні показники господарської діяльності підприємства.

Плановий прибуток підприємства розраховується у таблиці, що містить наступні показники, розраховані по кварталах та за рік: дохід від продажів (грн); собівартість реалізованої продукції; операційний прибуток; прибутковий податок; чистий прибуток.

Ставка податку на прибуток з 01.01.13 становить 19%, а з 01.01.14 - 16% від оподаткованого прибутку.

Після розрахунку чистого планового прибутку підприємства необхідно скласти зведену таблицю, що містить основні економічні показники господарської діяльності підприємства. В цій таблиці відображаються: назва показника, одиниці виміру, значення. У цій таблиці показники розраховуються за рік, а не по кварталах. У таблицю входять наступні показники: об'єм продажів; собівартість реалізованої продукції; операційний прибуток; податок на прибуток; чистий прибуток; кількість працюючих (у т.ч. основні робітники, допоміжний персонал, апарат управління, інші); фонд заробітної платні (у т.ч. основних робітників, допоміжного персоналу, апарату управління, інших); рентабельність виробництва; чиста рентабельність; прибуток на одного працюючого; рентабельність праці.

Рентабельність виробництва розраховується виходячи з операційного прибутку і собівартості продукції.

Чиста рентабельність розраховується виходячи з чистого прибутку і собівартості продукції.

При розрахунку прибутку на одного працюючого враховується загальна чисельність персоналу підприємства.

Рентабельність праці розраховується виходячи з чистого прибутку і фонду заробітної праці всіх працюючих.

Висновок

У цьому розділі робиться висновок про доцільність виконання запланованої виробничої програми, порівнюється рентабельність підприємства з рентабельністю галузі, аналізується можливість застосування запланованого рівня цін.

ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота пишеться українською або російською мовою за бажанням студента. Рекомендується курсову роботу виконувати з використанням ПК.

Курсова робота пишеться на листах формату А4.

Шрифт написання курсової роботи – Times New Roman, 14 пт; міжрядковий інтервал – 1,5; абзац – 1,25. Напівжирний шрифт, курсив, підкреслювання у курсовій роботі не допускаються.

Курсова робота починається з титульного листа, потім прикріплюється завдання на курсову роботу, після цього складається зміст курсової роботи з обов'язковим зазначенням назв розділів та підрозділів з відповідними номерами сторінок. З наступної сторінки починається написання курсової роботи зі вступу.

Назви таких розділів, як: "Вступ", "Висновки", "Список літератури" не нумеруються, пишуться великими літерами посеред рядка. Назви інших розділів пишуться по центру великими літерами, перед назвою розділу ставиться порядковий номер розділу без крапки. Таки слова, як: "Глава", "Розділ" і т.п. у назві розділу не пишуться. Інтервал між назвою розділу та текстом – 1 рядок. Новий розділ необхідно починати писати з нової сторінки.

Назви підрозділів нумеруються у відповідності до номеру розділу, до якого вони належать, та порядкового номера у розділі (1.1, 1.2 і т.д). Назви підрозділів пишуться з абзацу звичайним шрифтом з великої літери. Крапка після номеру підрозділу не ставиться. Інтервал між назвою підрозділу та текстом – 1 рядок. Новий підрозділ не починається з нової сторінки.

Нумерація сторінок у курсовій роботі починається зі "Змісту". "Зміст" – це перша сторінка курсової роботи, але номер на ній не ставиться. На наступних сторінках нумерація ставиться у правому верхньому куті (шрифт Times New Roman, 14 пт).

Титульний лист курсової роботи пишеться тією ж мовою, що й курсова робота та повинен мати вигляд, подібний до того, що зображено на рис. 1.

<p>Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України</p> <p>Харківський національний автомобільно-дорожній університет кафедра економіки підприємства</p> <p>КУРСОВА РОБОТА з дисципліни «Планування і контроль на підприємстві» на тему "Техніко-економічне обґрунтування випуску продукції"</p> <p>Виконав (ла) студент(ка) групи _____ П. І.П. студента (ки) варіант № _____ № залікової книжки _____</p> <p>Перевірив (ла): П.І.П. викладача</p> <p>Харків – 20__</p>
--

Рисунок 1 - Приблизний вигляд титульного листа курсової роботи.

Якщо у роботі використовується таблиця, на неї обов'язково повинне бути посилання у тексті роботи. Таблиця розміщується або безпосередньо після посилання на неї, або ж на наступній сторінці. Таблиця озаглавлюється словом "Таблиця", шрифт звичайний Times New Roman 14 пт, вирівнювання по правому краю із наступним номером таблиці без крапки. На наступному рядку по центру розміщується назва таблиці з великої літери, шрифт звичайний Times New Roman 14 пт, без заключної крапки. Нумерація таблиці складається з двох цифр, відокремлених крапкою: перша цифра – це номер розділу, друга цифра – порядковий номер таблиці у цьому розділі. Якщо таблиця не вмістилася на одному листі, вона продовжується на наступному листі таким чином: зверху наступного

листа з правого краю пишеться: Продовження таблиці _____, потім пишеться шапка таблиці, потім продовжуються таблиця. У таблицях дозволяється використовувати шрифт Times New Roman від 14 пт до 10 пт.

Для написання формул використовується редактори формул MS Office. Нумерація формул аналогічна нумерації таблиць. Формула пишеться посередині рядка, після формули ставиться кома та з наступного рядка приводиться розшифровка символів у формулі. Номер формули ставиться на одному рядку з формулою з правого краю.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Анискин Ю. П. Планирование и контроллинг : учебник / Ю. П. Анискин, А. М. Павлова. — М.: Омега-Л., 2003. — 280 с.
2. Афитов Э. А. Планирование на предприятии : учеб. пособие / Афитов Э. А. — Мн. : Высш. шк., 2001. — 285 с.
3. Горемыкин В. А. Планирование на предприятии / Горемыкин В. А., Бугулов Э. Р., Богомоллов А. Ю. — М. : Информ.-издат. дом. «Филинь», 2004. — 520 с.
4. Грант С. Ефективне управління збутом / Грант С. — Д. : Баланс-Клуб, 2002. — 192 с.
5. Гриньова В. М. Фінанси підприємств / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. — К. : Знання-Прес, 2004. — 424 с.
6. Лихачева О. Н. Финансовое планирование на предприятии / Лихачева О. Н. — М. : Проспект, 2003. — 263 с.
7. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. Підручник / Орлов О.О. — К. : Скарби, 2003. — 336 с.
8. Пивоваров К. В. Планирование на предприятии : учеб. пособие / Пивоваров К. В. — М. : Издат.-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2004. — 232 с.
9. Планування діяльності підприємства : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / М. А. Белов, Н. М. Євдокимова, В. Є. Москалюк та ін.; за заг. ред. В. Є. Москалюка. — К. : КНЕУ, 2002. — 252 с.
10. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. ; за заг. ред. В. Є. Москалюка. — К. : КНЕУ, 2005. — 384 с.
11. Полтораки В. А. Маркетингові дослідження : навч. посіб. / Полтораки В. А. — К. : Центр навч. л-ри, 2003. — 387 с.

12. Сергеев И. В. Оперативное финансовое планирование на предприятии / Сергеев И. В. — М. : Финансы и статистика, 2002. — 288 с.
13. Тарасюк Г.М. Бізнес-план: Розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посіб. / Тарасюк Г.М. — К. : Каравела, 2006. — 280 с.
14. Тарасюк Г.М. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. 3-є вид. / Г.М. Тарасюк, Л.І. Шваб. — К. : Каравела, 2008. — 352 с.
15. Трифилова А. А. Управление инновационным развитием предприятия / Трифилова А. А. — М. : Финансы и статистика, 2003. — 176 с
16. Финч Б. Как написать бизнес-план / Финч Б. — СПб. : Издат. дом «Нева», 2004. — 192 с.
17. Царев В. В. Внутрифирменное планирование / Царев В. В. — СПб. : Питер, 2002. — 496 с.
18. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. / Швайка Л. А. — Л. : Новий світ-2000, 2003. — 268 с.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Харківський національний автомобільно-дорожній
університет

До видавництва й у світ дозволяю
Проректор

І.П.Гладкий

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання курсової роботи
з дисципліни „ Планування і контроль на підприємстві ”
для студентів напрямку навчання
0305 – «Економіка та підприємництво»

Всі цитати, цифровий, фактичний
матеріал і бібліографічні відомості
перевірені, написання сторінок
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
протокол ___ від _____

Укладачі:

Гольдфарб А.Г.

Горова К.О.

Відповідальний за випуск:

Дмитрієв І.А.

Харків, ХНАДУ, 2012